

V Bruseli 10. júna 2022
(OR. en)

10124/22

RECH 369
COMPET 489

VÝSLEDOK ROKOVANIA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Dátum:	10. júna 2022
Komu:	Delegácie
Č. predch. dok.:	9517/1/22 REV 1
Predmet:	Európske misie – závery Rady (prijaté 10. júna 2022)

Delegáciám v prílohe zasielame závery Rady o európskych misiách, ktoré Rada prijala na svojom 3 877. zasadnutí 10. júna 2022.

ZÁVERY RADY O EURÓPSKÝCH MISIÁCH

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

PRIPOMÍNAJÚC

- nariadenie (EÚ) 2021/695, ktorým sa zriaďuje rámcový program pre výskum a inovácie Horizont Európa a stanovujú jeho pravidlá účasti¹, pričom sa v ňom uvádzajú najmä charakteristiky európskych misií a určujú sa oblasti, v ktorých by sa mohli misie zriadiť;
- rozhodnutie Rady (EÚ) 2021/764, ktorým sa zriaďuje osobitný program na vykonávanie rámcového programu pre výskum a inováciu Horizont Európa², v ktorom sa okrem iného vymedzuje úloha rád misií;
- svoje závery z decembra 2020³ o novom európskom výskumnom priestore, v ktorých sa odkazuje na zásadu direkcionality, viacúrovňové riadenie a zapojenie občanov s cieľom maximalizovať vplyv investícií do výskumu a inovácie;
- svoje závery zo septembra 2021⁴ s názvom Globálny prístup k výskumu a inovácii – Európska stratégia medzinárodnej spolupráce v meniacom sa svete, v ktorých sa zdôrazňuje potreba posilniť existujúce multilaterálne partnerstvá a aliancie v oblasti výskumu a inovácie;
- odporúčanie Rady (EÚ) 2021/2122 o Pakte pre výskum a inováciu v Európe⁵, v ktorom sa stanovujú prioritné oblasti pre spoločné opatrenia v EÚ vrátane spoločného riešenia výziev zelenej a digitálnej transformácie a zvýšenia zapojenia spoločnosti do európskeho výskumného priestoru;

¹ Ú. v. EÚ L 170, 12.5.2021, s. 1.

² Ú. v. EÚ LI 167, 12.5.2021, s. 1.

³ 13567/20.

⁴ 12301/21.

⁵ Ú. v. EÚ L 431, 2.12.2021.

- oznámenie Komisie z decembra 2019 o Európskej zelenej dohode⁶ a oznámenie Európskej komisie z júla 2021 s názvom „Fit for 55“: plnenie cieľa EÚ v oblasti klímy do roku 2030 na ceste ku klimatickej neutralite⁷;
- oznámenie Európskej komisie zo septembra 2021 o európskych misiách⁸, v ktorom sa určuje päť európskych misií;
- ciele Agendy 2030 Organizácie Spojených národov pre udržateľný rozvoj prijatej v roku 2015, ktorá slúži ako zdroj pre navrhovanie a vykonávanie európskych misií;

I. Usmerňovanie európskeho výskumu a inovácie s cieľom podporiť verejné politiky, ktoré lepšie reagujú na spoločenské výzvy

1. ZDÔRAZŇUJE, že hlavnými charakteristikami prístupu zameraného na misie je:
 - kooperatívnosť, nadnárodnosť, inkluzívnosť, multidisciplinárnosť a medziodvetvovosť, pokiaľ ide o riešenie zložitých spoločenských výziev prostredníctvom rozvoja systémového a koordinovaného prístupu v celom hodnotovom reťazci na únijnej, vnútroštátnej, regionálnej a miestnej úrovni pomocou príslušných aktérov, verejných politik, súkromných iniciatív a finančných nástrojov a programov v stanovenom časovom rámci a s merateľnými cieľmi;
 - prvok direkcionality, ktorého cieľom je strategicky nasmerovať a prioritizovať investície v oblasti výskumu a inovácie a iné odvetvové investície na európskej, vnútroštátnej a regionálnej úrovni ako súčasť procesu strategickej koordinácie medzi výskumom a inováciou a inými relevantnými oblasťami politiky s cieľom dosiahnuť vplyv na spoločnosť a tvorbu politik prostredníctvom vedy a techniky;
 - proces spoločného navrhovania, spoločného vykonávania a spoločného monitorovania s verejnými aktérmi, súkromným sektorom a občianskou spoločnosťou na národnej, regionálnej a miestnej úrovni;

⁶ COM(2019) 640 final.

⁷ COM(2021) 550 final.

⁸ COM(2021) 609 final.

2. PRIPOMÍNA, že výskum a inovácia je základom európskych misií a že dosiahnutie ich cieľov si vyžaduje krátkodobé, strednodobé a dlhodobé opatrenia vo všetkých príslušných odvetvových politikách zo strany verejných subjektov, súkromného sektora a občianskej spoločnosti, ako aj primerané financovanie; VYZÝVA predovšetkým Komisiu a členské štáty, aby v rámci európskych misií vykonávali súdržné verejné politiky založené na najmodernejšom vedeckom a technickom pokroku vrátane politík, ktorými sa stimuluje dopyt, podporuje zhodnocovanie vedomostí a podnecuje zmena správania;
3. PRIPOMÍNA, že z programu Horizont Európa sa financujú len činnosti v oblasti výskumu a inovácie, zatiaľ čo iné činnosti sa financujú prostredníctvom jednotlivých príslušných programov v rámci iných odvetvových politík v súlade s platnými pravidlami príslušných programov; PRIPOMÍNA, že strategický plán programu Horizont Európa sa zameriava na podporu synergií medzi programom Horizont Európa a inými príslušnými politikami a programami Únie;
4. ZDÔRAZŇUJE význam výskumných infraštruktúr pri dosahovaní cieľov európskych misií, najmä prostredníctvom ich multidisciplinárnych výskumných kapacít, a to aj v oblasti spoločenských a humanitných vied; ZDÔRAZŇUJE ich kľúčovú úlohu pri rozvoji pokročilých technológií a metodík a ich prepojenie so vzdelávacím a súkromným sektorom; BERIE NA VEDOMIE význam Európskeho strategického fóra o výskumných infraštruktúrach s cieľom usmerňovať strategický rozvoj týchto infraštruktúr a podporovať ich prínos k vykonávaniu európskych misií; PODČIARKUJE, že aj technologické infraštruktúry môžu prispieť k realizácii európskych misií;
5. KONŠTATUJE, že spoločenské výzvy, na ktoré sa vzťahujú európske misie, majú globálny charakter; NABÁDA Komisiu, aby podporovala medzinárodnú spoluprácu, a to aj prostredníctvom synergií s medzinárodnými iniciatívami zameranými na misie, ak to prispieva k dosahovaniu cieľov európskych misií, a zároveň zabezpečila dodržiavanie kľúčových zásad a hodnôt EÚ a ochranu záujmov EÚ;

II. Zabezpečenie účinného riadenia európskych misií

6. ZDÔRAZŇUJE, že na dosiahnutie toho, aby boli európske misie úspešné, je potrebný účinný model viacúrovňového riadenia medzi príslušnými aktérmi, verejnými politikami, súkromnými iniciatívami a finančnými nástrojmi a programami; UZNÁVA potrebu prispôbiť model riadenia každej európskej misii;
7. DOMNIEVA SA, že účinné riadenie by malo byť založené na horizontálnom a vertikálnom prístupe v súlade s príslušnými povinnosťami; VYMEDZUJE horizontálne riadenie ako koordináciu medzi príslušnými aktérmi, verejnými politikami, súkromnými iniciatívami a finančnými nástrojmi a programami na rovnakej administratívnej úrovni a vertikálne riadenie ako koordináciu medzi príslušnými aktérmi, verejnými politikami, súkromnými iniciatívami a finančnými nástrojmi a programami na viacerých úrovniach: európskej, vnútroštátnej, regionálnej i miestnej;

A. Horizontálne riadenie

8. PRIPOMÍNA, že úspech európskych misií je založený na účinných synergiách medzi programom Horizont Európa vrátane jeho európskych partnerstiev a inými príslušnými programami Únie s cieľom zabezpečiť súdržné programovanie a spolufinancovanie; VYZÝVA Komisiu, aby vytvorila a následne zaviedla do praxe potrebné podmienky na zabezpečenie doplnkových akcií všetkých príslušných programov EÚ na úrovni tematického programovania, ako aj na úrovni jednotlivých projektov; UZNÁVA významné úsilie, ktoré Komisia vynaložila na vytvorenie koordinačných orgánov medzi svojimi rôznymi útvarmi na podporu týchto synergií; PODČIARKUJE, že riadenie európskych misií v rámci Komisie by malo odrážať ich transformačnú a systémovú povahu; VYZÝVA Komisiu, aby predložila podrobné zmapovanie akcií, ktoré sa majú zrealizovať, a ich príslušné financovanie sprístupnené v rámci iných príslušných politík, programov a iniciatív Únie s cieľom zabezpečiť súdržné tematické programovanie a vykonávanie každej misie EÚ; NALIEHA na Komisiu, aby zabezpečila ďalšie značné investície z iných príslušných programov Únie, ktoré sú úmerné investíciám z programu Horizont Európa na podporu európskych misií;

9. VYZÝVA členské štáty, aby zohľadnili špecifické ciele európskych misií v rámci programovania a politík v jednotlivých odvetviach na vnútroštátnej úrovni, ako aj v programoch EÚ v rámci decentralizovaného hospodárenia; VYZÝVA Komisiu, aby zaviedla potrebné opatrenia a administratívne usmernenia na podporu synergii s programami EÚ v rámci decentralizovaného hospodárenia, najmä s Európskym fondom regionálneho rozvoja (EFRR), Európskym sociálnym fondom plus (ESF+), Kohéznym fondom, Európskym námorným, rybolovným a akvakultúrnym fondom (ENRAF), Fondom na spravodlivú transformáciu, Európskym poľnohospodárskym fondom pre rozvoj vidieka (EPFRV), ako aj s Mechanizmom na podporu obnovy a odolnosti a národnými strategickými plánmi spoločnej poľnohospodárskej politiky (SPP); PRIPOMÍNA význam stratégií pre inteligentnú špecializáciu a národných plánov obnovy a odolnosti ako užitočného programového nástroja, ktorým sa prispieva k plneniu cieľov európskych misií;
10. VYZÝVA Komisiu, aby preskúmala možnosť vytvorenia systému označovania pre výzvy na predkladanie návrhov vyhlásené v rámci iných programov financovania Únie ako Horizont Európa, a to okrem iného s cieľom uľahčiť vytváranie portfólií misií, zvýšiť viditeľnosť súvisiacich iniciatív a zhromaždiť ich výsledky, čím sa prispeje k dosiahnutiu cieľov európskych misií;
11. KONŠTATUJE, že rady misií zohrávajú strategickú úlohu pri formulovaní poradenstva počas prípravy a životného cyklu európskych misií; NAVRHUJE, aby Komisia vzhľadom na medziodvetvový charakter európskych misií zohľadnila toto poradenstvo na príslušnej politickej úrovni; VYZÝVA Komisiu, aby o výsledkoch práce, ktorú vykonali rady misií, pravidelne podávala správu strategickému zloženiu programového výboru programu Horizont Európa a informovala o nich jeho príslušné tematické zloženia; PRIPOMÍNA význam odborných znalostí o participácii občanov v radách misií;

12. ZDÔRAZŇUJE, že úsilie v oblasti horizontálneho riadenia by sa malo vyvíjať aj na úrovni členských štátov; NABÁDA členské štáty, aby zaviedli primerané štruktúry riadenia, prostredníctvom ktorých sa príslušným aktérom, verejným politikám, súkromným iniciatívam a finančným nástrojom a programom umožní prispievať k dosahovaniu cieľov európskych misií; BERIE NA VEDOMIE, že misie majú svoj životný cyklus, v rámci ktorého sa konkrétni aktéri, politiky a nástroje zapájajú v rôznych fázach procesu riadenia; ZDÔRAZŇUJE preto, že neexistuje jednotný model riadenia a že členské štáty si môžu stanoviť vlastné mechanizmy riadenia v súlade so svojimi vlastnými štruktúrami a potrebami; VYZÝVA Komisiu, aby aktívne podporovala a uľahčovala výmenu osvedčených postupov medzi členskými štátmi, pokiaľ ide o vhodné modely riadenia európskych misií;

B. Vertikálne riadenie

13. UZNÁVA, že účinná koordinácia na európskej, vnútroštátnej, regionálnej a miestnej úrovni rozhodovania je nevyhnutná na to, aby boli európske misie úspešné; VYZÝVA Komisiu a členské štáty, aby zabezpečili riadne zapojenie týchto úrovní; PRIPOMÍNA, že je dôležité zapojiť strategické zloženie a príslušné tematické zloženia programového výboru programu Horizont Európa s cieľom zohľadniť vnútroštátny kontext a možnosti lepšieho zosúladenia s činnosťami v oblasti výskum a inovácie vykonávanými na vnútroštátnej úrovni;
14. ZDÔRAZŇUJE potrebu analyzovať relevantnosť a potenciál únijných, vnútroštátnych, regionálnych a miestnych nástrojov a iniciatív, najmä partnerstiev, ako aj medzivládnych nástrojov s cieľom prispieť k plneniu cieľov európskych misií; VYZÝVA Komisiu, aby v úzkej spolupráci s ostatnými zainteresovanými stranami vykonala takéto preskúmanie; VYZÝVA členské štáty, aby určili národné, regionálne a miestne programy alebo iniciatívy vrátane ich výsledkov, ktorými možno prispieť k úspešnosti európskych misií; VYZÝVA Komisiu, aby v spolupráci s členskými štátmi zaviedla flexibilnú metodiku, ktorú môžu členské štáty a regióny použiť pri určovaní takýchto iniciatív alebo akýchkoľvek iných opatrení, ktorými možno prispieť k úspešnosti európskych misií a ich koordinácii na európskej, vnútroštátnej, regionálnej a miestnej úrovni;

15. UZNÁVA osobitnú úlohu regionálnych a miestnych orgánov pri realizácii európskych misií; ZDÔRAZŇUJE, že miestne a regionálne orgány zohrávajú kľúčovú úlohu pri podpore demonštračných iniciatív na testovanie riešení vrátane vedeckých a technických riešení s koncovými používateľmi a občanmi;
16. KONŠTATUJE, že znalostné a inovačné spoločenskú (ZIS) Európskeho inovačného a technologického inštitútu (EIT) sú celoeurópskymi výskumnými a inovačnými ekosystémami, v ktorých sa stretávajú rozmanití aktéri, a že túto dynamiku môžu doplniť aj aliancie európskych univerzít, najmä v rámci svojho výskumno-inovačného rozmeru; VYZÝVA preto Komisiu a členské štáty, aby podporovali súlad medzi dosahovaním cieľov európskych misií a akciami EIT a jeho ZIS a aby zároveň podporovali činnosti, ktoré vykonávajú aliancie európskych univerzít v rámci svojho výskumno-inovačného rozmeru;
17. BERIE NA VEDOMIE potenciál nástroja „ERA Hub“ posilniť kapacitu regionálnych výskumných a inovačných ekosystémov, vytvoriť rámcové podmienky pre spoluprácu a prepojiť ich na európskej úrovni;

C. Správa portfólia misie

18. ZDÔRAZŇUJE význam súdržného riadenia projektov a akcií financovaných na európskej, vnútroštátnej, regionálnej a miestnej úrovni, ktoré prispievajú k plneniu cieľov misií; PRIPOMÍNA, že pri realizácii misií sa má dodržiavať portfóliový prístup založený na ucelenej skupine činností; KONŠTATUJE, že portfólio misie by malo odrážať celý hodnotový reťazec vrátane aspektov týkajúcich sa spoločenských a humanitných vied; PRIPOMÍNA preto význam základného výskumu pri budovaní portfólia, ako aj relevantnosť projektov s vysokým inovačným potenciálom a vysokou úrovňou rizika, napríklad v odvetviach, ktoré sú pre Úniu kľúčové a strategické, a to s podporou Európskej rady pre inovácie (EIC);

19. ZDÔRAZŇUJE význam riadenia portfólia misie, pričom podporuje potrebnú flexibilitu pri programovaní, vykonávaní, zložení a zmene orientácie portfólia počas životného cyklu európskej misie; VYZÝVA Komisiu, aby pravidelne informovala strategické zloženie programového výboru programu Horizont Európa o metódach používaných pri riadení portfólia misie a o dosiahnutom pokroku;
20. PRIPOMÍNA, že portfólio misie by malo zahŕňať činnosti financované na európskej, vnútroštátnej, regionálnej a miestnej úrovni; NABÁDA Komisiu, aby medzi členskými štátmi posilňovala a podporovala výmenu osvedčených postupov v oblasti riadenia portfólia misie na vnútroštátnej úrovni a na úrovni EÚ; UZNÁVA význam činností strategického predvídania, ktorých cieľom je predvídať a zohľadňovať narušenia v oblasti vedy, techniky a v sociálno-politickej oblasti pri vykonávaní európskych misií;

III. Participácia občanov

21. POTVRDZUJE, že spoločenské, environmentálne a hospodárske výzvy možno vyriešiť len prostredníctvom posilneného vzťahu medzi tvorbou politík, vedou a spoločnosťou; KONŠTATUJE, že pandémie COVID-19 a niektoré výzvy zelenej a digitálnej transformácie, ako je zmena klímy alebo výzvy súvisiace s vývojom kľúčových digitálnych technológií, poukázali na význam posilnenia vzťahu medzi vedou a spoločnosťou; ZDÔRAZŇUJE, že je dôležité posilniť dôveru spoločnosti vo vedu, podporiť zručnosti kritického myslenia založené na vedomostiach a bojovať proti šíreniu pseudovied a nepodložených tvrdení; UZNÁVA, že jedným z prostriedkov na dosiahnutie tohto cieľa je posilnenie aktívnej úlohy občanov a ich zapojenie sa do výskumu a inovácie;
22. VYZDVIHUJE angažovanosť občanov vo vede, pretože sa ňou podporuje informovanosť a spoločenské zmeny; je mimoriadne dôležitá najmä v kontexte európskych misií, keďže ich konečným cieľom je zlepšiť život občanov; ZDÔRAZŇUJE význam aktívneho zapojenia nedostatočne zastúpených skupín;

23. PRIPOMÍNA, že na to, aby boli európske misie úplne úspešné, je potrebná participácia všetkých občanov EÚ od prvých fáz určenia konkrétnych európskych misií a počas celej doby ich plánovania, vykonávania a monitorovania; VYZÝVA Komisiu, aby vypracovala plán zapojenia verejnosti a komunikácie s ňou pre každú misiu a posúdila účinnosť týchto plánov v procese monitorovania, hodnotenia a preskúmania európskych misií a nadviazania na ne; VYZÝVA členské štáty, aby podporovali takéto plány zapojenia verejnosti a komunikácie s ňou na národnej, regionálnej a miestnej úrovni a aby vo vhodných prípadoch a na dobrovoľnom základe vypracovali individualizované plány zapojenia verejnosti a komunikácie s ňou; VYZÝVA Komisiu, aby aktívne uľahčovala výmenu osvedčených postupov týkajúcich sa participácie občanov na európskych misiách;
24. PRIPOMÍNA, že inštitúcie vysokoškolského vzdelávania a výskumné a technologické inštitúcie sú na rozhraní medzi vedou a spoločnosťou a zohrávajú aktívnu úlohu pri posilňovaní demokratických hodnôt a postupov, príprave študentov na aktívne občianstvo a občiansku angažovanosť a stimulovaní verejnej diskusie vedecky podloženými informáciami; NABÁDA Komisiu a členské štáty, aby podľa potreby spolupracovali s inštitúciami vysokoškolského vzdelávania a výskumnými inštitúciami pri plnení úlohy možných sprostredkovateľov medzi európskymi občanmi a európskymi misiami s cieľom podporiť spoločenské zmeny;

IV. Monitorovanie, preskúmanie a hodnotenie európskych misií

25. PRIPOMÍNA, že posúdenie prvých európskych misií a preskúmanie oblastí európskych misií má Komisia vykonať najneskôr do 31. decembra 2023 a pred tým, ako prijme akékoľvek rozhodnutie o vytvorení nových misií alebo o pokračovaní, ukončení či presmerovaní prebiehajúcich európskych misií; ODPORÚČA, aby sa v rámci existujúcich oblastí misií nezačali žiadne nové misie ani aby sa nenavrhl žiadne nové oblasti misií, kým nebudú pozitívne posúdené súčasné misie; VYZÝVA Komisiu, aby vzhľadom na medziodvetvový rozmer európskych misií a ich vplyv na zosúladenie vnútroštátnych politík nad rámec výskumu a inovácie informovala Radu o akomkoľvek budúcom vývoji vo vzťahu k európskym misiám;

26. ZDÔRAZŇUJE, že pri európskych misiách by sa mal uplatňovať transparentný, rodovo responzívny a spoľahlivý systém monitorovania a hodnotenia založený na cieľoch každej európskej misie, aby sa zohľadnil jej systémový a dynamický rozmer;
27. ZDÔRAZŇUJE, že tento systém monitorovania a hodnotenia by mal umožniť aj pravidelné posúdenie pokroku dosiahnutého v súvislosti s čiastkovými cieľmi a cieľmi rôznych projektov a činností, ktoré prispievajú k európskym misiám, s cieľom zabezpečiť jeho správny priebeh a dosiahnutie stanovených cieľov;
28. VYZÝVA Komisiu, aby vypracovala metodiky a postupy monitorovania a analýzy európskych misií založené okrem iného na existujúcich odborných znalostiach s konkrétnymi kvantitatívnymi a kvalitatívnymi kľúčovými ukazovateľmi výkonnosti prispôbenými špecifickosti prístupu zameraného na misie vrátane jeho systémovej povahy a aby o tom informovala Radu; ZDÔRAZŇUJE potenciál využívania inovačných metodík, ako sú metodiky vyvinuté v kontexte indexu lepšieho života OECD alebo prehľadu na monitorovanie Zelenej dohody; ZDÔRAZŇUJE, že je dôležité vytvoriť mechanizmus na posúdenie vplyvu európskych misií;
29. VYZÝVA Komisiu, aby predložila Rade opatrenia na stimulovanie a rozširovanie poznatkov získaných v rámci európskych misií v Európe s cieľom zabezpečiť, aby výsledky priniesli prospech všetkým krajinám v Európe.
